

Назаркіна В.М., Сапсай Р.В.

АУДИТ І ОЦІНЮВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АПТЕЧНИХ ЗАКЛАДАХ

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

economica@nuph.edu.ua

В сучасних умовах критеріями в оцінці ефективності діяльності аптечних закладів виступають не тільки і не стільки економічні й фінансові показники (товарообіг, прибуток, рентабельність, ліквідність, платоспроможність тощо). Дуже важливим моментом є аналіз соціальної ефективності діяльності аптечних закладів, тобто оцінка відповідності якості фармацевтичного обслуговування населення стандартам Належної аптечної практики, забезпечення якості лікарських засобів, їх фізичної та цінової доступності для населення та сприяння раціональному застосуванню ліків.

З метою оцінки різних аспектів діяльності аптечних закладів як економічних суб'єктів можуть використовуватися такі види аудиту: управлінський, фінансовий, операційний, соціальний, ціновий, кадровий, аудит на відповідність, аудит якості тощо. Таким чином, об'єктами аудиту можуть бути в залежності від поставлених завдань як фінансова звітність і система обліку підприємства, так і організаційна структура, кадровий потенціал, ціна та собівартість товару, система забезпечення якості та ін.

Внутрішній аудит проводиться штатними працівниками підприємства на вимогу і за ініціативою його керівництва і спрямований на оцінку ефективності функціонування системи обліку та внутрішнього контролю, моніторинг основних індикативних показників і підвищення ефективності використання ресурсів. Внутрішній аудит носить систематичний характер, але з точки зору об'єктивності та незалежності не завжди дає адекватну оцінку ситуації.

Для проведення незалежного (зовнішнього) аудиту на договірній основі залучають сертифікованих фахівців. Станом на 31.01.2017 р. в Реєстрі аудиторських фірм та аудиторів Аудиторської палати України зареєстровано

1006 суб'єктів аудиторської діяльності. Основними видами аудиторських послуг є завдання з надання впевненості (підтвердження аудитором фінансової звітності), а також супутні та інші професійні послуги (операційні перевірки, експертизи, підготовка інформації, консалтинг у сфері бухгалтерського обліку, підприємництва, господарського права, оподаткування тощо). За статистичними даними, середня вартість аудиторської перевірки становить від 6 тис. грн. (у Чернівецькій обл.) до 84 тис. грн. (у м. Києві та Київській обл.), що у середньому по Україні становить 49,4 тис. грн.

Враховуючи, що згідно із законодавством обов'язковий аудит має проводитися щорічно лише у випадках, передбачених законодавством, аптечні заклади вдаються до нього лише у разі необхідності. Як показало опитування адміністративного персоналу аптечних закладів, така ситуація обумовлюється, насамперед, недостатньою поінформованістю керівників аптек про особливості проведення аудиту, його переваги, вартість аудиторських послуг. Фармацевтична діяльність достатньо жорстко регулюється, при цьому поняття «аудиторська перевірка» асоціюється у більшості респондентів з будь-якою іншою перевіркою контролюючих органів, цим пояснюється політика «уникання» додаткових проблем та витрат. Як свідчать результати опитування, найчастіше аналіз фінансово-господарської діяльності аптечних закладів проводиться фінансовим аналітиком або керівником фірми самостійно (75%). У великих аптечних мережах створюються спеціальні аналітичні служби (відділи внутрішнього аудиту), діяльність яких спрямована переважно на аналіз ринку та виявлення резервів підвищення продажів.

Слід зазначити, що 46% опитаних працівників аптек вказали на необхідність проведення незалежного аудиту хоча б раз у 3 роки для отримання об'єктивної, точної та достовірної інформації про результати діяльності підприємств. Внутрішній аудит (самоаудит) вважають необхідним 86% опитаних. До основних підконтрольних показників, на думку опитаних, слід віднести товарообіг, прибуток, рентабельність, витрати.